

תאורו של חולה לב, היתה לי התקפת לבי!

גדולה של דם המגיע אליו בשני החרידים הראשיים ובס' עיפיהם. במקרים נורמליים, צידם הפנימי של חרידי הלב הוא חלק נקי. אבל אצל אלו המועדים להתקפת לב השכבה הפנימית של דפנות החרידים מתעבה על ידי הצטברות מש' קצין שומן המכונים: כולסטרול, המצויים באוכל הדשן הנא' כל על ידי האדם ומיוצר, כמרכיב, בגוף האדם עצמו. במקרה שארע לי, גרם הכולסטרול לסתימה באחד מחרידי הלב הרא' שייס. תהליך זה נמשך שנים, אולם בזמן האחרון החל הדם עצמו להצטבר סביב הגבשושיות האלה ובשעה שצדתי ב' רציף הרכבת גולה הצטברות הדם. חלק מהדם, כיון שלא יכול לעבור את המכשול, התחיל לנוול בחזרה. כתגובה מיידית על כך נלחץ הוריד ונסגר מעצמו. הלב, שנמנע ממנו חלק מתזונתו, החל לכאוב. אימנם, הוא קיבל עדיין דם דרך סעיפי ורידים אחרים, וכך היה חלק גדול ממנו בלתי-נפגע. אולם חלק אחד ממנו החל, למעשה, לגווע.

תקפתי בכאבים דקות ספורות לפני שעליתי לרכ' בת. כרוב הגברים בגיל העמידה, חשבתי גם אני, שיום אחד עלולה לבוא עלי התקפת לב. אבי מת מהתקפת-לב, אך גם לבי שלי היה, עד כמה שידוע לי, תקין. מומחה יכול היה, אולי, לומר לי כי אני מועמד מתאים המועד להתקפת לב: גילי — 41 שנה, גובה — 170 סנטימטר, מבנה גופי — רחב, מוצק ובעל נטייה להשמנה. משקלי — 82,5 קילוגרם. קיבתי לוקה בעצבנות. לעתים אני עובד במתיחות שאין אני משתחרר ממנה בנקל, גם לאחר שאני חוזר בערב לביתי. נד' מה לי שאני מספל בעצמי. אך לעתים רחוקות הכנסתי אל פי יותר מכוסית אחת ביום ואני מעשן חפיסת סיגריות אחת ביום. לעתים משחק אני גולף, עובד קצת בגינה בחופשת סוף השבוע ועוסק אך לעתים רחוקות בעבודות גופניות מאמצות.

* * *

* * *

מנורה זוהתת בחזה

בשעה 7:55 בערב, ב-10 בנובמבר 1954, לאחר שע' בדתי שלושה ימים רצופים, 11 שעות בכל יום, עזבתי את עבודתי והתחלתי לפסוע לתחנת הרכבת. כדי להגיע לביתי היה עלי לנסוע ברכבת היוצאת בשעה 8:09 בערב. עברתי בחפזה את השער לעבר אחד הקרונות הקדמיים. אז התחיל הכאב.

שמונה מתוך עשרה — חיים

מקרה שלי לא היה יוצא מן הכלל. היה זה מקרה קלאסי של התקפת-לב מהסוג הפורק מדי שנה בשנה מאות אלפי אנשים. כל ההתקפות הללו הן תוצאה של סתרי מה, או פגע אחר, בשטף הדם בתוך חרידי הלב, אך שונות הן זו מזו בשמותיהן ובטבען המיוחד. בין שההתקפה נקראת סתימת וריד הלב, ובין שהיא קרוייה טרומבוזה או אנגינה פקטוריה, מניחים שהכולסטרול הוא הגורם לכל המחלות הללו.

הוא החל במלואו. כאילו מנורה קטנה וחמה החלה ללהט בתוך חזי. האזור התקוף בכאב נדמה לי כגודל מטבע ה' הקועה במרכז החזה, כ-10 סנטימטר מתחת לקשר העניבה. חשבתי שזוהי תוצאה מעצירות; לעתים קרובות נתקף אני בלחצי גאונים בבטני ואני נושא אתי, לכן, כדורים נגד חומצה.

* * *

* * *

מישור אחד דוהט

לפתע, חשתי כי אין ברצוני להמשיך בהליכה. נכ' נסתי, משומיך, לקרון הסמוך ביותר וישבתי במקום קרוב לפתח. חשבתי כי אם אחוש בבחילה אוכל להגיע במ' הירות גדולה יותר לחדר-הרחצה מבלי לעורר תשומת-לב.

בשעה 4 אחר-צהריים, לאחר שהבדיקות וכיחו כי לא קיימת סכנה מיידית של מוות, הועברתי לבית-חולים במרכז העיר.

אין כל תרופות-פלא לחולי-לב. הטיפול הראשוני הריהו מנוחה ארוכה, בה עושה הלב את תיקונו בכוחות עצמו. הדם זורם בווריד הניזוק, פותח לעצמו מעברים חדשים, מרחיב ישנים, ומביא לורימתו מחדש של זרם הדם החופשי. אין תיקון זה יכול לרפא את שטח השריר שמת, אך יש בידו להסיר סידורים ופשרות שונות במערכת אספקת הדם ללב, שאין לכנותם אלא פלאיים.

הכאב היה חריף, אולם כבר חשתי בחיי כאבים חזקים ממנו. תחבתי לפי כדור נגד חומצה והחילתי ללעוס אותו. ואז חשתי במעגל-כאב שני, ליד הקודם, ולאחר מכן — צץ גם שלישי. עד מהרה התמזגו כל השלושה למישור אחד לוהט שניצב לרוחב החזה בקצהו העליון. התחלתי להרהר שמא יש פה גם עניין עם לב, אולם נראה היה לי שכאבי-התקפת-לב מופיעים במקום נמוך יותר ובציור השמאלי של החזה. לרגע חשבתי לנטוש את הרכבת, לנסות למצוא רופא, אך חשתי שאהיה מגוחך כשיוברר כי כל זה אינו אלא עצירות.

* * *

* * *

בן 41 בלבד

במשך שנים שדושה רגעים ישבתי במנוחה; ואז נוכחתי לדעת כי זרועי השמאלית חסרת תנועה וחשתי כאב עזב מהכתף השמאלית עד לרפף. כאן כבר הבינותי, ללא שמץ של ספק, מה מתרחש בי.

שמונה מבין עשרה נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

הרכבת החלה לנוע. הייתי בטוח כי רגעי ספורים, אולם לא נפחדתי ופתחתי בתפילה.

משאתקרבה הרכבת לאחת התחנות, עלה לרגע בדעתי ל' נסות לרדת. נמנעתי מכך לאחר שהרגשתי בבטחון כי אם אפסע צעד אחד או שנים — אצנח במקום מת. אני הנני אדם דתי ואף את צאתי כתבתי זה כבר. לא הטרידו אותי הפחד מפני המוות או הצער על דברים שלא עלה בידי לעשות, אלא רגש עמוק מאד של אבידה גדולה: לעולם לא אשוב לראות את אשתי ואת שלושת ילדי הקט' ניס. עלתה בקרבי רק טרוגיה אחת: בן 41 בלבד.

* * *

* * *

היפוכונדר עצבני או שיכור

המבקר נכנס לקרון והחל לאסוף את הכרטיסים. כא' שר הגיע אלי אמרתי לו בשקט: "יש לי התקפת לב, אני רוצה לרדת מהרכבת."

המבקר ענה: "אעצור בהזדמנות הראשונה" ומיהר לצאת. כשהאישה הרכבת את הילוכה חזר המבקר בחברת אדם שני. קמתי ממושבי, כשמלחה אותי הפחד מפני תוצאת' המוות הכרוכה בתנועה זו. לא קרה דבר. בהשעני על כתפי אותו אדם ירדתי במדרגות הקרון עד לרציף.

"זהו מקום רע בשבילך", אמר עוזרי בעוד הרכבת המ' שיכה במסעה. "יש כאן מדרגות רבות עד לרחוב ואין מע' לית. התוכל להגיע?"

"אלוהים יודע", אמרתי, "אצטרך לנסות", והחלטתי שאין לי מנוס מהמות.

אין שהוא, ובעזרת אותו איש, עליתי במדרגות עד לרחוב ונשענתי אל קיר. עוזרי יצא להביא מונית. כעבור חמש

התקפת הלב של הנשיא דווייט אייזנהואר הרעידה את העולם. רגשות ההשתתפות בגו' רלו של האדם האהוד היו מעורבים בניחושים: **כיצד תשפיע ההתקפה? האם יחלים ממנה ל' גמרי? האם יהיה ממוגז להמשיך בתפקידו? האם יוכל להיות שוב מועמד בבחירות הבאות? על רוב התשובות האלה אפשר לענות, למע' שיה, לאור העובדות הרפואיות של מחלה זו. ש' מספר קורבנותיה הולך ומתרכב בשנים האח' רונות בעולם התרבותי כולו. להגן תאור מיוחד כמינו של התקפת לב, שנכתב על-ידי הקרבן עצמו, פורסם בשבועון אמריקאי זמן קצר בכרד לפני התקפת-הלב של נשוא ארצות-הברית.**

דקות עצרה לידנו מכונית משטרה. אני וזכר שטלטלתי עצמי באיטיות עד למכונית ואז החלה חקירה אינסופית שבה נאלי' תי להוציא את אנקיי ולהציג את תעודותי. השוטרים הת-לבטו בשאלה אם אני היפוכונדר עצבני או שיכור. השוטר רשם את שמי במאמצים מרובים.

"בבקשה", זכר אני איך אמרתי, "האם לא תוכלו להני' עיק אמבולאנס?"

במקום זה המשיך השוטר לבדוק את תעודות הויהוי שלי. "אני רוצה להודיע לאשתי", אמרתי.

"בטח, בטח", אמר השוטר. "הבט, האם לא תוכלו לקחת אותי לבית-החולים."

"טוב", אמר השוטר, "היכנס למכונית."

* * *

* * *

קרוב ביותר למוות

ארבעים ושמונה שעות לאחר ההתקפה החל הכאב לחלוף. אולם, בערב היום השלישי התעוררתי מהשינה תוך הרגשה חדשה ומבחילה מאד: לא יכולתי לנשום.

היתה לי בצקת החזה, שהינה סיבוך מסוכן המופיעה לפעמים אחרי התקפת-לב קשה וממלא את הריאות בנוזלים. הכניסו אותי למסכת חמצן והרופא הוריק בי זריקה שסייעה להרחקת אותו נוזל שעלול הייתי, למעשה, לטבוע בו.

במשך יומיים שכבתי ספק מנמנם ספק ער, כשאני שרוי בחום קדחתני. זה היה הרגע בו הייתי קרוב ביותר למתת, ואילו אני עצמי אף לא ידעתי זאת. באותה פתאומיות בה החל, עזבני החום.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

ההתקפה החדשה נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

במשך יומיים נפגעי התקפת-לב נותרים בחיים, וממ-שיכים בחיים נורמאליים וארוכים. כל זה נובע מהחיוניות הדמיונית של גוף שרירי בגודל אגרוף הטמון בתוך חזנו. אין דבר טפשי יותר מפחד חולני מפני התקפת לב. הדואג בהתמדה למצבו, ייטיב לעשות בחשבו על חווקו של לבו.

* * *

הדבר נמשך שנים

ב האדם מוציא לפועל עבודה עצומה. מדי יום ביומו שואב הוא 3000 גלון דם דרך אלפי קילומטר של צינורות הממלאים את הגוף. להונת שרירי הלב עצמו דרושה כמוה